

Deel 5: DIVAM Dienst leper en Veurne Alternatieve Maatregelen

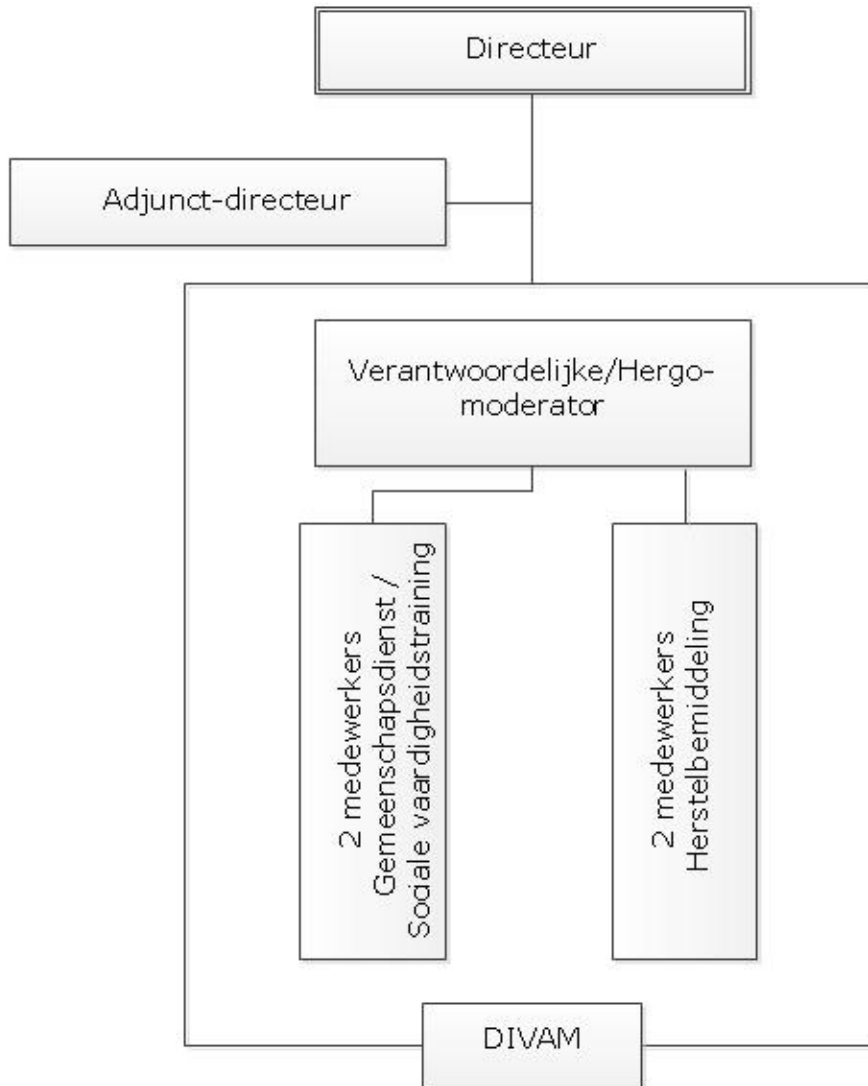
5.1. Organigram van DIVAM

5.2. Inleiding

5.3. Statistische gegevens DIVAM

Deel 5: DIVAM

5.1. Organigram van DIVAM

DIVAM is partner van het samenwerkingsprotocol dat afgesloten werd tussen alle West-Vlaamse voorzieningen die actief zijn op het vlak van “herstelgerichte en constructieve afhandelingen”. Dat betekent dat op vlak van de vijf afhandelingen en op vlak van de directies samengewerkt wordt met de collega-diensten COHEsie en BAAB.

5.2. Inleiding

Sinds 1 november 1999 is de Dienst Ieper-Veurne voor Alternatieve Maatregelen actief in de arrondissementen Ieper en Veurne. Oorspronkelijk organiseerde DIVAM drie afhandelingen, namelijk herstelbemiddeling, sociale vaardigheidstraining en gemeenschapsdienst. Sinds de nieuwe jeugdwet in 2007 staat DIVAM ook in voor de organisatie en begeleiding van het herstelgericht groepsoverleg en de ouderstage. In 2009 werd echter beslist om de subsidiëring van ouderstage stop te zetten. Bijgevolg organiseert en begeleidt DIVAM momenteel vier werkvormen: herstelbemiddeling, herstelgericht groepsoverleg, sociale vaardigheidstraining en gemeenschapsdienst.

Het parket of de jeugdrechtbank biedt herstelbemiddeling aan verdachte en slachtoffer van een als misdrijf omschreven feit. De partijen krijgen de kans om met behulp van een meerzijdig partijdige bemiddelaar in gesprek te treden met elkaar. Deze communicatie kan zowel indirect als direct verlopen. Tijdens dit communicatieproces wordt aandacht besteed aan de feiten en vooral aan de gevolgen van de feiten. Men zoekt naar een vorm van herstel voor de gevolgen die ontstaan zijn door de feiten. Dit herstel kan zich in verschillende vormen manifesteren, zoals moreel herstel, financieel herstel, herstel in de oorspronkelijke staat, ...

Herstelgericht groepsoverleg (hergo) is, net zoals herstelbemiddeling, een vrijwillig aanbod, maar een hergo kan enkel door de jeugdrechter aangeboden worden en dit aan jongeren die zwaardere feiten gepleegd hebben of recidiveren. Tijdens een hergo wordt er gekomen tot een hergobijeenkomst, waar zowel verdachte en slachtoffer, steunfiguren, advocaat, consulent, ... aanwezig zijn. Tijdens deze bijeenkomst zoekt men naar een vorm van herstel aan slachtoffer, aan de maatschappij en aan de jongere zelf (vermijden van recidive). De wijze van herstel wordt vastgelegd in een intentieverklaring, waarin steunfiguren een belangrijke rol opnemen.

Gemeenschapsdienst wordt opgelegd door een jeugdrechter. Deze bepaalt het aantal uren dat een jongere moet gaan werken. Dit kan maximaal 150 uur bedragen. Wanneer een jongere een gemeenschapsdienst opgelegd krijgt, moet hij een aantal uur werken in een voorziening van openbaar, sociaal of maatschappelijk nut. Deze tewerkstelling gebeurt onbezoldigd.

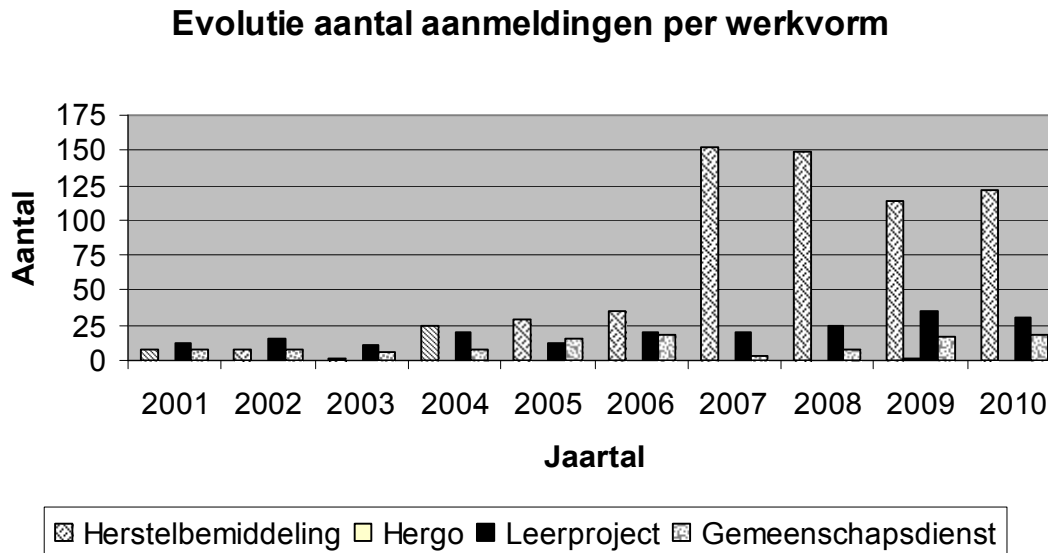
De gemeenschapsdienst kan ook opgelegd worden als onderzoeksmaatregel. Dit houdt in dat een jeugdrechter in de voorlopige fase een gemeenschapsdienst van maximum 30 uur kan opleggen, zodat de persoonlijkheid van de jongere kan onderzocht worden.

Sociale vaardigheidstraining wordt ook door de jeugdrechter als leerproject opgelegd. Een sociale vaardigheidstraining bestaat uit een training van 20 of 45 uur die in wekelijkse sessies van anderhalf uur gegeven wordt. Door gebruik te maken van het competentiemodel worden de vaardigheden van de jongeren in kaart gebracht. Op deze manier kan er een selectie gemaakt worden van de vaardigheden waaraan er zal gewerkt worden. Via verschillende, vaak creatieve, methodieken wordt aan deze vaardigheden gewerkt. Op deze manier pogen we de jongere sterker te maken, zodat hij bij moeilijke situaties over voldoende vaardigheden beschikt om er op een constructieve manier mee om te gaan.

5.3. Statistische gegevens

5.3.1. Aantal aanmeldingen

Grafiek 33: Aantal aanmeldingen per werkvorm 2001-2010

Op bovenstaande grafiek merken we een sterke stijging in het aantal herstelbemiddelingsdossiers in 2007. Dit valt te verklaren door het inwerktreden van de nieuwe jeugdwet. Het aantal bemiddelingsdossiers is lichtjes gedaald t.o.v. 2007 en 2008. Deze daling situeert zich enkel bij doorverwijzingen uit het arrondissement Veurne.

In 2009 kregen we twee doorverwijzingen hergo, in 2010 werd geen enkele jongere doorverwezen naar hergo.

De gemeenschapdiensten zijn de laatste twee jaar opnieuw gestegen, en dit na een sterke daling in 2007 en 2008.

De leerprojecten blijven op een redelijk niveau. In 2010 werden voor de eerste keer twee lange termijn sociale vaardigheidstrainingen opgelegd.

Sinds 2007 blijft het totaal dossieraantal binnen DIVAM over alle werkvormen heen ongeveer constant (170-tal). Dit is meer dan een verdubbeling ten opzichte van 2006.

Tabel 32: Aantal aangemelde jongeren in 2010 per werkvorm en per arrondissement

Arrondissement	Herstelbemiddeling	Hergo	Leerproject	Gemeenschapsdienst	Totaal
Ieper	91	0	11	16	118
Veurne	30	0	8	3	41
JEZ11	-	-	11	-	11
TOTAAL	121	0	30	19	170

DIVAM is werkzaam in twee arrondissementen, Ieper en Veurne. In beide arrondissementen komen de meeste doorverwijzingen naar herstelbemiddeling.

Belangrijk te vermelden is dat er drie soorten leerproject georganiseerd worden door DIVAM: de sociale vaardigheidstraining van 20 uur, de sociale vaardigheidstraining van 45 uur (sinds 2010) en het leerproject dat DIVAM organiseert voor de meisjes geplaatst in JEZ11: individuele sociale vaardigheidstraining en Rots en Water in groep (sinds 2009). Zoals in de tabel leesbaar, werden er 11 leerprojecten uit JEZ11 opgestart. Daarnaast werden er 19 leerprojecten door de jeugdrechtbank opgelegd. Twee hiervan, beide uit het arrondissement Veurne, zijn sociale vaardigheidstrainingen van 45 uur. We ontwikkelden deze lange termijn sociale vaardigheidstraining in 2009-2010. In de loop van 2010 werd dit bekend gemaakt bij de verwijzers en partners. Dit werd positief onthaald. In 2010 kregen we twee doorverwijzingen, maar dit aanbod zal vermoedelijk een groter aandeel in beslag nemen in de komende jaren.

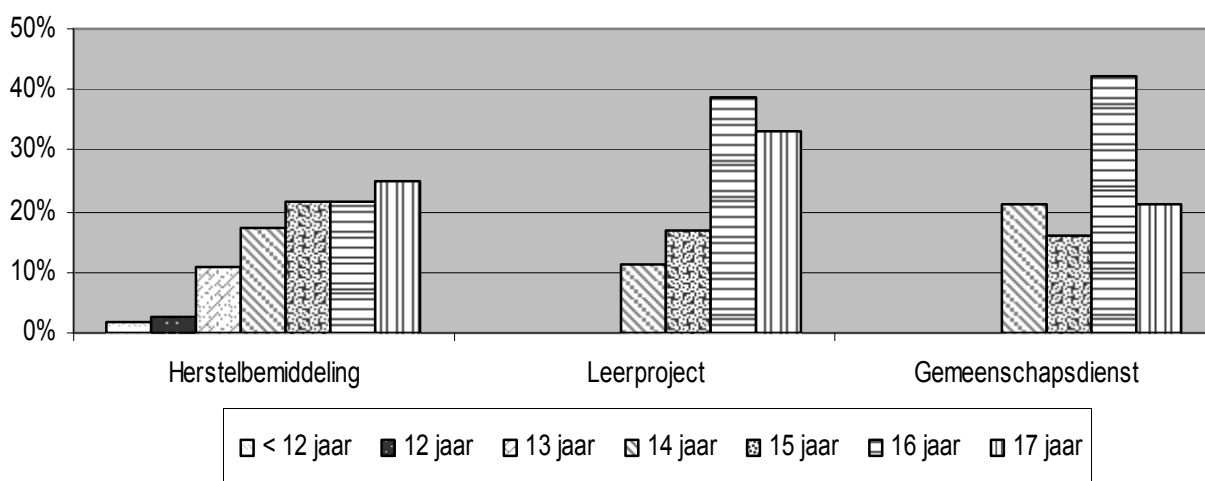
In 2010 kregen we geen enkele doorverwijzing hergo. Uit overleg met verwijzers blijkt dat de doelgroep voor hergo niet altijd duidelijk is. Ook is de procedure niet eenvoudig of duidelijk.

Aan deze opmerkingen willen we tegemoet komen door in 2011 een actieve rol op te nemen betreffende overleg, afstemming en debat op Vlaams niveau tussen diensten, verwijzers, partners, academici, administratie.

We merken een groot verschil in het aantal doorverwijzingen van de beide arrondissementen. Het doet ons vermoeden dat er in Veurne nog groeimarge aanwezig is.

5.3.2. Leeftijd, nationaliteit en geslacht

Grafiek 34: Leeftijd bij de feiten per werkvorm

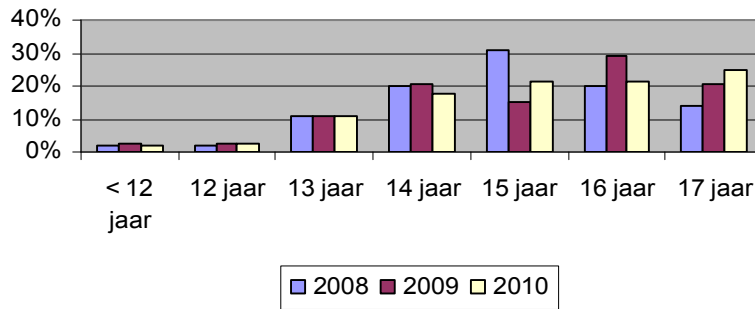

De leeftijd op moment van de feiten varieert per werkvorm. Bij herstelbemiddeling is er ongeveer een gelijke verdeling tussen het aantal 14- 15- 16- en 17-jarigen. In mindere mate wordt er bemiddeld met jongeren die op moment van de feiten jonger dan 13 jaar waren.

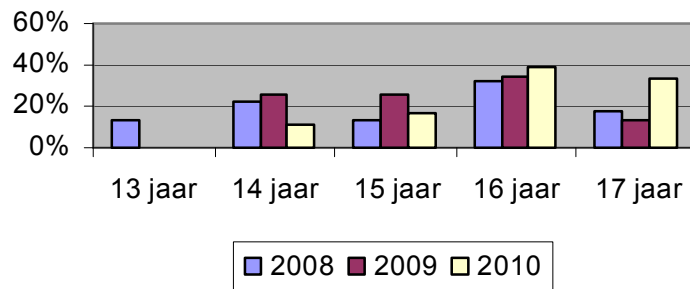
Bij leerproject¹ en bij gemeenschapsdienst waren meer dan de helft van de jongeren 16 of 17 jaar oud.

Grafiek 35: Evolutie verhouding leeftijd bij feiten²

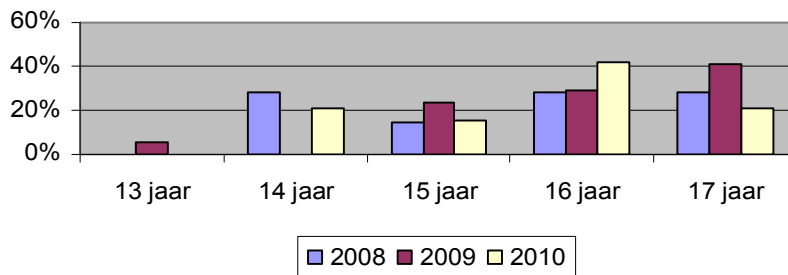
**Evolutie verhouding leeftijd bij feiten -
herstelbemiddeling**

**Evolutie verhouding leeftijd bij feiten -
leerproject**

**Evolutie verhouding leeftijd bij feiten -
gemeenschapsdienst**

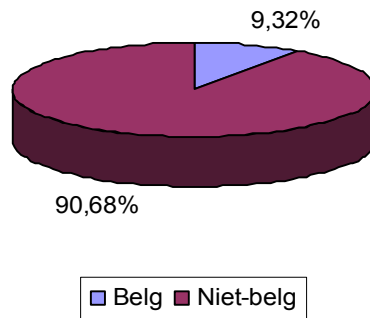
We merken bij bemiddeling het percentage 11- tot 14-jarigen over de drie jaren ongeveer gelijk blijft. De verhouding van de 15-jarigen en 16-jarigen verandert, maar er is voorlopig nog geen evolutie te zien. We merken een stijging bij het percentage 17-jarigen.

¹ De leerprojecten gegeven in JEZ11 werden niet in deze tabel opgenomen. Deze jongeren werden niet aangemeld o.b.v. specifieke feiten, maar werden i.k.v. JEZ11 aangemeld.

² Idem 1

Bij leerproject en gemeenschapsdienst is het eerder uitzonderlijk dat er jongeren van 12 of 13 jaar op moment van de feiten aangemeld worden. Dit lijkt te verklaren vanuit het feit dat gemeenschapsdienst en leerproject op niveau van de jeugdrechtbank opgelegd worden, en bemiddeling zich vooral op niveau van het parket situeert. Dit impliceert dat bemiddeling ook³ aangeboden kan worden bij minder zware feiten (waarbij het dossier niet gevorderd wordt) of bij eerste feiten.

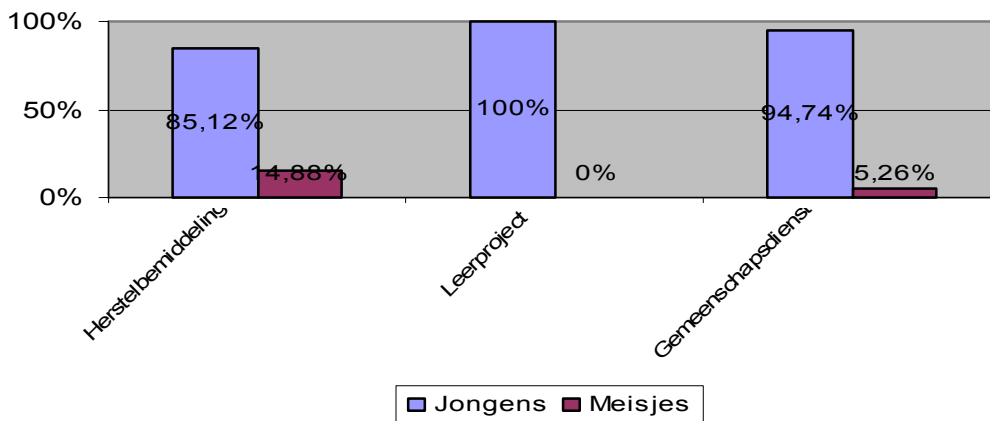
Grafiek 36: Nationaliteit van de jongeren

We merken dat meer dan 90% van de jongeren die aangemeld worden bij DIVAM van Belgische origine is. Dit is vergelijkbaar met vorige jaren.

Tabel 33: Verdeling naar geslacht

Geslacht	Herstelbemiddeling	Hergo	Leerproject	Gemeenschapsdienst
mannelijk	85,12%	nvt	100%	94,74%
vrouwelijk	14,88%	nvt	0%	5,26%

Over de werkvormen heen zijn het nog steeds hoofdzakelijk jongens die op onze dienst aangemeld werden.

Binnen de werkvormen zijn er wel een aantal verschuivingen. Binnen bemiddeling merken we een stijging van het percentage meisjes ten opzichte van vorige jaren. Bij gemeenschapsdienst merken we eveneens deze stijging, maar gezien dit over een zeer beperkt aantal dossiers gaat, is dit moeilijk om hierin een trend te zien. Wat

³ Bemiddeling kan zowel aangeboden worden bij lichte feiten, bij eerste feiten als bij zwaardere feiten en bij recidive.

betreft de leerprojecten doorverwezen door de jeugdrechtbank werd er geen enkel meisje aangemeld – in voorgaande jaren was dit wel het geval. Het spreekt voor zich dat de leerprojecten gegeven in JEZ11 allemaal meisjes betrof. Deze werden niet in bovenstaande tabel opgenomen.

5.3.3. Verloop afhandeling

5.3.3.1. Herstelbemiddeling

Tabel 34: Verloop herstelbemiddeling

<i>Totaal</i>	197	100%
Niet-opgestart	91	46.19%
Opgestart	106	53.81%
<i>Voortijdig gestopt</i>	12	6.03%
<i>Volledig doorlopen</i>	94	47.24%

54% van de bemiddelingsdossiers werden opgestart. Dat betekent dat er een communicatieproces op gang gebracht werd. Van deze opgestarte dossiers werden 88% volledig doorlopen. Dit is 81% van de opgestarte dossiers kwam men tot een volledig akkoord. In overige dossiers haakt één van de partijen af, of is er te veel onenigheid om tot een volledig akkoord te komen.

Eens men tot een overeenkomst komt, wordt deze bijna altijd uitgevoerd (98%). 46% van de dossiers worden niet opgestart. Dit aantal ligt hoger dan vorige jaren, maar is nog steeds lager dan het Vlaamse gemiddelde. Redenen waarom een dossier niet opgestart wordt, zijn vooral omdat het slachtoffer niet wil deelnemen aan bemiddeling of omdat alles reeds werd geregeld.

5.3.3.2. Leerproject

Tabel 35: Verloop leerproject

	<i>Totaal:</i>	29	
JRB:	Afgerond	14	73.68%
	Stopgezet	5	26.32%
JEZ11:	Afgerond	2	20%
	Stopgezet	8	80%

Vanuit de verwijzingen van de jeugdrechtbank, de klassieke doorverwijzingen, werd 74% volledig afgerond. De jongere presteerde alle uren. Redenen van stopzetting waren hoofdzakelijk de jongere die de afspraken niet na kwam (verschillende malen onwettig afwezig zijn of wegens onbereikbaarheid van de jongere).

In JEZ11 werden heel wat meer dossiers niet volledig afgerond. Redenen waarom jongeren de 20 uur leerproject niet volledig volgen zijn: totaal geen medewerking van de jongere, weglopen uit de voorziening en overlijden. Deze oorzaken zijn eigen aan de specifieke doelgroep. Toch is het belangrijk om hier extra aandacht voor te hebben (motivatie).

5.3.3.3. Gemeenschapsdienst

Tabel 36: Verloop gemeenschapsdienst

<i>Totaal:</i>	13	100%
Afgerond	10	76.92%
Niet gestart	1	7.70%
Stopgezet	2	15.38%

77% van de dossiers gemeenschapsdienst werden volledig afgerond: de jongere presteerde alle uren. Dit is iets meer dan vorig jaar. Eén dossier werd niet gestart: de jongere en zijn ouders kregen verschillende uitnodigingen (via brief en via telefoon) voor een kennismakingsgesprek, maar de jongere is nooit op het kennismakingsgesprek aanwezig geweest. Twee dossiers werden stopgezet: één jongere kwam nooit op kennismaking op de werkplaats, de andere jongere presteerde 36 uur van de opgelegde 100 uur. Daarna haakte hij af.